

ความรู้ทั่วไป

มนุษยกับสังคมและกฎเกณฑ์

อาจารย์ ดร.ธวัชชัย สุเพื่อน

มนุษยกับสังคมและกฎเกณฑ์

มนุษย์เป็นสัตว์สังคม

โดยธรรมชาติแล้วต้องอยู่รวมกับผู้อื่น

สิ่งมีชีวิตที่ดำรงอยู่ในสังคมอย่างมีเหตุผลของมนุษย์นั้น

ต้องพิจารณาถึงความจำเป็นและความต้องการ

ที่มีอยู่ในตัวมนุษย์ ซึ่งผลักดันให้ต้องเข้ามาอยู่รวมกัน

ความต้องการรักษาตัวให้รอด (self-preservation)

สัญชาตญาณในการหาเลี้ยงชีพ ความปลอดภัยในชีวิต

ความหวังในอนาคต ความต้องการทางเพศ

การอยู่ร่วมกันในครอบครัว เกียรติยศชื่อเสียงจากบุคคล

อื่น ๆ ในสังคม ความต้องการที่จะมีประสบการณ์ ความรู้รอบ

ความสุข สิ่งสวย ๆ งาม สิ่งที่ดีต่าง ๆ

ตลอดจนการยอมรับจากคนอื่น

ความเป็นมนุษย์แตกต่างจากสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ

เพราะเหตุที่มนุษย์เรามีปัญญาพอที่จะรู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่าง
สัญชาตญาณ กับผลสุดท้ายที่จะเกิดขึ้น ดังนั้น

ในบางครั้งมนุษย์จึงยอมฝืนสัญชาตญาณตนเอง

เพื่อสิ่งที่สูงกว่าตามภูมิปัญญาของตน เช่น การอดกลั้นความ
ต้องการทางเพศ การสละความสุขส่วนตัวเพื่อส่วนรวม ตลอดจน
การสละชีพตนเองหรือการฆ่าตัวตาย ซึ่งในสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ ไม่มี

จิตสำนึกในทางศีลธรรม

การรู้ดี - ชั่ว ถูก-ผิด

ของมนุษย์เป็นพื้นฐานในจิตใจโดยไม่ต้องมีการพิสูจน์

ไม่ว่าจะมีสิ่งตอบแทนในการทำดี - ชั่ว นั้น ๆ หรือไม่

มนุษย์สามารถหยั่งทราบได้เองจากประสบการณ์ภายในจิตใจ

ข้อห้ามที่มีมาแต่โบราณ หรือกฎเกณฑ์ในสังคมที่เจริญขึ้นมาบ้างแล้ว
การได้รับการสั่งสอนอบรมตั้งแต่แรกเกิดได้กล่อมเกล่าฝึกปรือให้เด็กที่
ค่อยเจริญวัยได้รู้จักการกระทำที่ควรและไม่ควร โดยการให้รางวัลและ
การลงโทษจากบิดามารดาและบุคคลในครอบครัวได้สอนให้รู้จัก
วางตัวในสังคมครอบครัวแล้วค่อยๆ ขยายไปสู่สังคมที่กว้างขวาง
พร้อมระเบียบที่อยู่ในจิตใจและเป็นตัวที่คอยท้วงติง ตักเตือน
สนับสนุน ขัดขวาง ชมเชย หรือแนะนำการกระทำเสมอมาอย่างไม่รู้

เข้าถึงความดี - ความชั่วนั้น มิใช่เกิดจากสัญชาตญาณโดยอัตโนมัติ

แต่จะต้องมีกระบวนการสั่งสมกันอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานานและ
สม่ำเสมอ บางเรื่องแม้ว่าบางคนจะไม่รู้

กระบวนการที่จะเข้าถึงความดี-ความชั่วนี้แล้ว การแยกดี-ชั่ว ถูก-ผิด
จึงขึ้นอยู่กับการบังคับจิตใจ ซึ่งต่างจากการทำหน้าที่ของอวัยวะต่างๆ
ภายในร่างกายของคนเราซึ่งทำตามหน้าที่ ไม่อาจ

บังคับได้เหมือนกับสิ่งมีชีวิตทั่ว ๆ ไป

มนุษย์กับกฎหมาย

มนุษย์ไม่สามารถจะดำรงตนได้อย่างโดดเดี่ยวลำพังตนเองและไม่
มีทางที่จะมองสภาพของมนุษย์ในลักษณะที่อยู่ต่างหากจากสังคม
ได้ โดยเนื้อแท้แล้วการเข้าร่วมสังคม

ของมนุษย์เป็นการกำหนดโดยธรรมชาติเพราะมนุษย์

ไม่สามารถสนองความต้องการของตนได้ด้วยการอยู่เพียงลำพัง

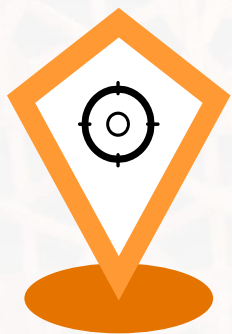

การที่มนุษย์จำนวนมากมารวมอยู่ด้วยกัน โดยมีภาษาพื้นบ้านและ

จารีตประเพณี ตลอดจนความคิดเห็นอันคล้ายคลึงกัน

ซึ่งโดยปกติเป็นผลมาจากการมีบรรพบุรุษ

ลัทธิความเชื่อถือและสภาพแวดล้อมทางประวัติศาสตร์ร่วมกันมา

“ที่ไหนมีสังคม ที่นั่นมีกฎหมาย”

กฎหมายกับศีลธรรม

พิจารณาเรื่องกฎหมายกับศีลธรรมนี้ พิจารณามาตรฐานแห่งกฎหมายและมาตรฐานแห่งความถูกต้องดีงาม ซึ่งต้องพิจารณาอย่างละเอียดลึกซึ้ง

1. กฎหมายเป็นสิ่งที่มุ่งกำหนดสิ่งจำเป็นตามกาลเทศะ ส่วนความดีชั่วเป็นกฎเกณฑ์อันควรแก่การประพฤติปฏิบัติตามเพราะความดีงามแห่งกฎเกณฑ์นั้น ๆ เอง
2. กฎหมายสนใจกับความสัมพันธ์ในสังคมของมนุษย์ส่วนรวม ในขณะที่ความดีงามมุ่งถึงความประพฤติส่วนตัวในแต่ละบุคคลมากกว่า
3. ศีลธรรมพิจารณาถึงมูลเหตุที่มุ่งใจไปสู่ความประพฤติต่าง ๆ

ส่วนที่ไม่อาจแยกกฎหมายกับศีลธรรมได้อย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม ใดก็ดี มีข้อสรุปความแตกต่างระหว่างกฎหมายกับศีลธรรมไว้ว่า

1. กฎหมายกำหนดขึ้นโดยรัฐ
2. ศีลธรรมไม่มีการบังคับโดยองค์กรที่เป็นระบบแน่นอน ขึ้นอยู่กับจิตใจของแต่ละบุคคล
3. เนื้อหาของกฎหมายหลายประการเป็นการกำหนดกฎเกณฑ์ต่างหากจากศีลธรรม แม้ว่าในบางเรื่องจะมีความเกี่ยวเนื่องกันอย่างใกล้ชิดมากก็ตาม

กฎหมายกับจารีตประเพณี

จารีตประเพณีเป็นสิ่งที่มีความกับสังคม

มนุษย์ได้ประพฤติปฏิบัติติดต่อกันมาเป็นเวลานาน

จนเป็นที่ยอมรับนับถือของคนในท้องถิ่นนั้น

เป็นแนวปฏิบัติที่ควบคุมความประพฤติภายนอกของมนุษย์

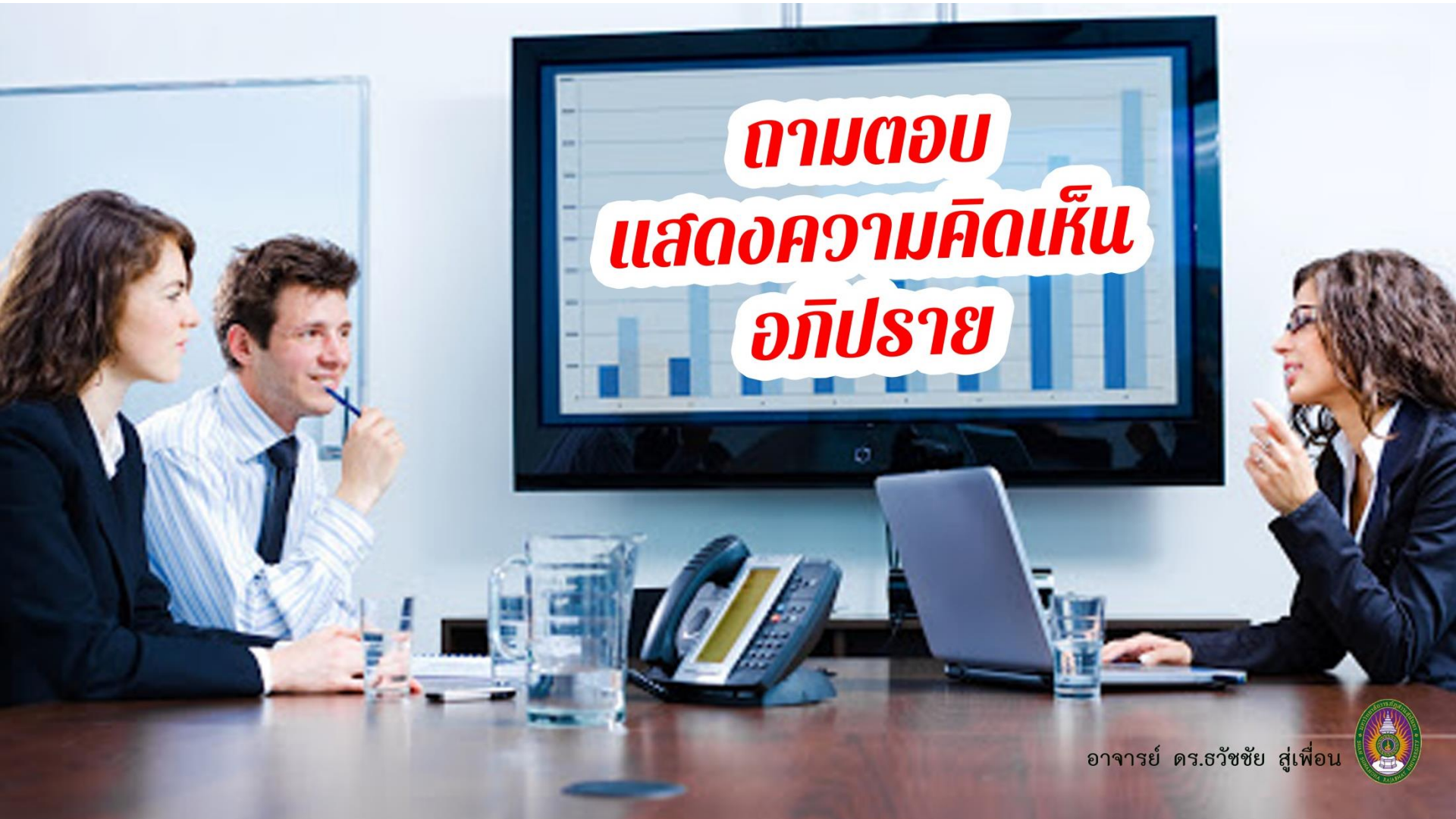

จารีตประเพณีเป็นแบบแผนแห่งความประพฤติ
ของบุคคลในสังคมอย่างหนึ่งที่มีผลถึงความเป็นอย่างอยู่ในสังคม
ที่สืบทอดตลอดมา จารีตประเพณีจึงมีส่วนสำคัญ
ในการเสริมการบังคับใช้กฎหมาย
เพราะเป็นสิ่งที่ประชาชนปฏิบัติกันอยู่แล้วจนมีคำกล่าวที่ว่า
**"ควรจะบัญญัติกฎหมายเพื่อให้คนปฏิบัติหรือ
ควรที่จะนำสิ่งที่คนปฏิบัติมาบัญญัติเป็นกฎหมาย"**

**ถามตอบ
แสดงความคิดเห็น
อภิปราย**

อาจารย์ ดร.ธวัชชัย สู่เพื่อน

